

तदेवाह वर्णतइति एतत्तमआदिशब्दितमविद्यादिकंसर्वतमएवज्ञेयनतुत्रजोशोस्ति तत्रयथाअविद्याअतस्मिंस्तद्विहृषविपर्ययाख्यंतमः एवंतत्त्वभवाअस्मितादयोपितमएवतत्रापिअनात्मनिमहत्तत्वे
ऽस्मीत्यात्मबुद्धेःसत्त्वात् एवंरागोप्यप्रियेप्रियत्वाभ्यासः क्रोधःशान्तिप्रतीचिअभिज्वलनाभ्यासः एवंअमृतेनित्येमरिष्यामीतिबुद्धिरित्येते वर्णतःस्वरूपतः पाकतइतिपाठेफलतःगुणतःविपर्ययत्वतःयो नितस्ताम

॥३३॥

वर्णतो गुणतश्चैवयोनितश्चैवतत्त्वतः ॥ सर्वमेतत्तमो विप्राः कीर्तितं वो यथा विधि ॥ ३४ ॥ को न्वेतद्बुध्यते साधु को न्वेतत्त्वदर्शयिस्तमस्त
त्त्वलक्षणं ॥ ३५ ॥ तमो गुणा बहुविधाः प्रकीर्त्तिता यथावदुक्तं च तमः परावरं ॥ नरो हियो वेदगुणानि मान्सदा सतामसैः सर्वगुणैः प्रमुच्यते ॥ ३६ ॥ इति श्रीम
हाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अनुगीता पर्वणि गुरुशिष्यसंवादे षट्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३६ ॥ ॥ ३७ ॥ ब्रह्मोवाच रजो हं वः प्रवक्ष्यामि याथातथ्ये
न सत्तमाः ॥ निबोधत महाभागा गुणवृत्तं च राजसं ॥ १ ॥ संतापो रूपमायासः सुखदुःखे हि मातपौ ॥ ऐश्वर्यं विग्रहः संधिर्हेतुवादोऽरतिः क्षमा ॥ २ ॥ बलं शौर्यं म
दोरोपो व्यायामकलहावपि ॥ ईर्ष्यापिशुनं युद्धं मम त्वं परिपालनं ॥ ३ ॥ वधबंधपरिक्लेशः क्रयो विक्रयएव च ॥ निरुक्तं छिधिभिधीति परवर्मावकर्त्तनं ॥ ४ ॥
उग्रंदारुणमाक्रोशः परच्छिद्रानुशासनं ॥ लोकं चितानुचिंता च मत्सरः परिपालनं ॥ ५ ॥ मृषावादो मृषादानं विकल्पः परिभाषणं ॥ निंदास्तुतिः प्रशंसा च प्रतापः
परिधर्षणं ॥ ६ ॥ परिचर्यानुशुश्रूषासेवातृष्णाव्यपाश्रयः ॥ व्यूहनयः प्रमादश्च परिवादः परिग्रहः ॥ ७ ॥ संस्कारा ये च लोकेषु प्रवर्त्तते पृथक् पृथक् ॥ नृषु नारीषु
भूतेषु द्रव्येषु शरणेषु च ॥ ८ ॥ संतापोऽप्रत्ययश्चैव व्रतानि नियमाश्च ये ॥ आशीर्युक्तानि कर्मणि पौर्त्तानि विविधानि च ॥ ९ ॥ स्वाहाकारो नमस्कारः स्वधाकारो व
षट्क्रिया ॥ याजनाध्यापने चोभेयजनाध्ययने अपि ॥ १० ॥ दानं प्रतिग्रहश्चैव प्रायश्चित्तानि मंगलं ॥ इदं मे स्यादिदं मे स्यात्स्नेहो गुणसमुद्भवः ॥ ११ ॥ अभिद्रो
हस्तथामायानि कृतिर्मानएव च ॥ सैन्यं हिंसा जुगुप्सा च परितापः प्रजागरः ॥ १२ ॥ दंभोदूर्पोथरागश्च भक्तिः प्रीतिः प्रमोदनं ॥ द्यूतं च जनवादश्च संबंधाः स्त्रीकृ
ताश्च ये ॥ १३ ॥ नृत्यवादित्रगीतानां प्रसंगा ये च केचन ॥ सर्वएते गुणा विप्रराजसाः संप्रकीर्त्तिताः ॥ १४ ॥

सत्त्वतश्च तमएव ॥ ३४ ॥ एतत्तुर्वोधमित्युक्तिपूर्वकं सामान्यतस्तमसोलक्षणमाह कइति ॥ ३५ ॥ तमो विकारा गुणास्तमोगुणाः ॥ ३६ ॥ इत्याश्वमेधिके पर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे षट्त्रिंशो
ऽध्यायः ॥ ३६ ॥ ॥ ३७ ॥ रजोहमिति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ उयं निष्ठुरंदारुणं हित्वत्वं ॥ ५ ॥ परिभाषणं धिक्कृत्य भाषणं ॥ ६ ॥ व्यूहः व्यवहार रचना कौ
शलं ॥ ७ ॥ शरणेषु रक्षितेषु ॥ ८ ॥ अमत्ययः अविश्वासः ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥

॥३३॥